

s	ft:	Revisjonsrapport
----------	------------	-------------------------

Rapport nr.:	2009.003.R.SFT		
Virksomhet:	Oslo Lufthavn AS	Organisasjonsnummer:	965 368 248
Virksomhetens adresse:	Postboks 100, 2061 Gardemoen	SFTs saksnr.:	2008/347
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	02 38.001.01
ISO-14001-sertifisert:	Nei		
Regelverk:	Forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	10. - 12.mars 2009
Utslippstillatelse av:	18. desember 2008		
Risikoklasse:	1	SFTs revisjonsgruppe:	Marie Nordby (revisjonsleder), Erik Forberg, Randi Warland og Arnstein Flatlandsmo
Gebysats:	2	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Astrid Brevik

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver ett avvik som ble konstatert under revisjonen.

Følgende hovedtema ble kontrollert:
Internkontroll, kjemikaliehåndtering og utslipp til vann

Hovedkonklusjon:

OSL har et fungerende system for internkontroll. SFT finner ingen vesentlige mangler med systemet innen de områder som er revidert, men har konstatert ett avvik:

1. Virksomhetens internkontroll har enkelte mangler

OSL har høyt fokus på ytre miljø, viser aktiv handling for å begrense forurensning og god oppfølging også av underleverandører.

Utarbeidet dato: 18.mars 2009

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Revisjonsleder Marie Nordby

Overordnet

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	3
2.	Dokumentunderlag	3
3.	Omfang	4
4.	Avvik	4
5.	Andre forhold	5
6.	Gjennomføring	

Vedlegg:

Vedlegg 1: Dokumentunderlag for SFTs revisjon

Vedlegg 2: Deltakere ved SFTs revisjon

1 Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Oslo Lufthavn AS, i perioden 10.-12. mars 2009. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for bruk av kjemikalier (avisingmidler for fly- og rullebane) og utslipp til grunn og vann.

Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at virksomhetens styringssystemer mht overholdelse av miljøkrav, rutiner og prosedyrer blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som:

Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

(F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)

2 Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Forurensningsloven
- Produktkontrollloven
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forurensningsforskriften
- Produktforskriften
- Tillatelsen fra SFT, datert 18. desember 2008
- Aktuell korrespondanse mellom virksomheten og SFT
- Virksomhetens egen styrende dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet, som ble innhentet før og under revisjonen.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3 Omfang

SFTs revisjon omfattet følgende områder:

Internkontroll

- risikovurdering
- styringssystemer og prosedyrer
- avvik og oppfølging

Kjemikaliehåndtering

- testing og vurderinger
- system for substitusjon, innkjøpsprosedyrer

Utslipp til vann

- tilrettelegging av anlegg og optimal bruk (avisingsmidler)
- overvåkning og kontroll, måleprogram
- forurenset grunn, oversikt og tiltak
- rapportering

4 Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1

Virksomhetens internkontroll har enkelte mangler

Avvik fra: Internkontrollforskriftens § 5, 2. ledd

Kommentarer:

OSL har et fungerende system for internkontroll. SFT finner ingen vesentlige mangler med systemet innen de områder som er revidert. Det er imidlertid enkelte forhold som ikke fullt ut tilfredsstillende forskriftens krav:

- Mål

Det er tett rapportering på miljøområdet til ledelse og styre, men det er ikke satt etterprøvbare mål for miljø på ulike nivå i virksomheten.

- Internt tilsyn

Det er etablert et system for internt tilsyn, men bl.a Sikkerhets- og miljøstyringsplan 2009 viser at det er lav frekvens på revisjoner med miljøtema trass i at virksomheten har svært mange miljørelaterte aktiviteter og enheter. Det er ikke etablert en gjennomført systematikk i utvelgelse av aktiviteter/enheter som skal revideres.

- Risikovurderinger

Det foretas risikovurderinger, men ikke hyppig på miljøområdet. Eksempelvis har bedriften nylig fått revidert utslippstillatelse, men det er ikke planlagt noen vurdering av behovet for en ny risikoanalyse på bakgrunn av de nye kravene.

Det foreligger ikke en samlet analyse av risikoforholdene i forhold til utslippstillatelsen.

En slik analyse er særlig relevant i forhold til utslipp til vann og grunn.

Det er gjennomført en risikoanalyse vedrørende VA-systemer for ca fem år siden, men det er etter dette ikke foretatt en overordnet analyse av avisingskomplekset senere år, selv om det er

foretatt endringer og kunnskapsoppbygging i perioden. Det er imidlertid foreslått en revisjon av denne i handlingsplan for VA-avdelingen.

- Substitusjon kjemikalier

Det er foretatt grundige substitusjonsvurderinger av avisingskjemikalier, som utgjør det desidert største volumet av kjemikalieforbruk, men det foreligger ikke en prosedyre som styrer en slik vurdering av alle de anslagsvis 400 andre kjemikaliene virksomheten bruker.

5 Andre forhold

Overskridelser av utslippsgrenser (formiat og glykol) målt i brønn 22 etter store nedbørmengder i januar/februar 2009 er rapportert skriftlig til SFT. Som risikoreduserende tiltak ble forurenset snø fjernet langs vestre rullebane i 30 meters bredde (ca. 20 000 m³) og lagt i snødeponi (Alfa Nord) for avrenning til Gardemoen renseanlegg.

Søl ved "handling"

Det er registrert mange og økende utslipp av hydrokarboner mv fra kjøretøy/maskinelt utstyr ved "handling". Virksomheten opplyste at tilbakemeldinger til Terminalstyring har ført til at tydeligere miljøkrav tas inn i OSLs nye (april 2009) kontrakter med de "handlere", som har størst betydning.

PFOS-forurensning i grunn

PFOS-holdig brannskum er faset ut av bruk, men forurensning er påvist i grunn ved brannøvingsplassen, som følge av tidligere tiders bruk (før 2001), jfr. *SFT-rapport 2444/2008 Screening of polyfluorated organic compounds at four fire training facilities in Norway*.

OSL har foretatt flere egne målinger av PFOS i grunnvann og vassdrag. Analyseresultatene overskrider ikke nivåene som er påvist i ovennevnte SFTs rapport, og undersøkelsen viser et mer avgrenset PFOS-forurenset område.

"Vannprosjekt – 2008"

Konklusjoner fra 4 delprosjekter (Klimautvikling og kjemikaliebruk, Driftstiltak, Tålegrense, Tekniske tiltak) skal presenteres for ledelse og styre i OSL våren 2009.

6 Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte 23. februar 2009: Forberedende møte for planlegging av revisjonen.

Åpningsmøte 10. mars 2009: Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 10 -12.mars 2009. 15 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 12.mars 2009: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 2 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

VEDLEGG 1

Dokumentunderlag for SFTs revisjon Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for revisjonen ved virksomheten.

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell viktighet som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Lov om forurensning og avfall (forurensningsloven)
2. Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
3. Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
4. Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
5. Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
6. Tillatelse/utslippstillatelse fra SFT datert 18.12.2008
7. Inspeksjonsrapporter fra SFTs tidligere tilsyn (2003 og 2007)
8. SFT-rapport 2444/2008 Screening of polyfluorated organic compounds at four fire training facilities in Norway
9. Virksomhetens dokumentasjon og prosedyresamling, innhentet før og under revisjonen:
 - Lover og bestemmelser for Oslo Lufthavn (OSL), datert 14.05.08
 - Organisasjonskart og aktuelle stillingsbeskrivelser
 - Oversiktskart og flytskjema, vannbehandling/avisingskjemikalier
 - Sikkerhets- og styringsplan 2009 for OSL (datert 29.01.09)
 - Handlingsplan 2009, Avd. Vann og Avløpshåndtering (datert 16.02.09)
 - Plan for oppfølging av utslippstillatelser fra SFT og NVE (datert 09.03.09)
 - Miljørapport 2007
 - Vannprosjekt 2008 - Prosjektbeskrivelse
 - Avtale mellom Ullensaker kommune og OSL "Behandling av overvann med avisingskjemikalier (datert 19.12.2002)
 - Avtale (K-42 479) for flyavising ved OSL og SAS/SAS Ground Services (SGS)
 - Rammekontrakt for baneavisingskjemikalier mellom AVINOR/OSL og Addcon Nordic AS, datert 19.09.08
 - Bestemmelser for flyavising (prosedyre datert 31.03.04)
 - Glykolforbruk 2008-2009 og oversikt 1998-2008 (pr.05.02.09)
 - Miljørapport februar 2009, forbruk ved de enkelte avisingsplattformene
 - Skjema for forurensede lokaliteter, måleprogram, datert 15.09.08, (parametere, lokalitet tidspunkt)

- Plan for håndtering av forurensede lokaliteter – Statusrapport og forslag til tiltak, datert 28.10.08
- Styrings- og ledelsessystem for OSL – Systembeskrivelse (15.12.07)
- Prosedyre for ledelsens gjennomgang (10.01.05)
- Prosedyre for gjennomføring av risikoanalyser, datert 16.07.07
- Arbeidsbeskrivelse for grovanalyse (02.06.05), metode ved risikoanalysearbeid
- Miljøaspekter ved OSL – Kartlegging av betydelige miljøpåvirkninger, datert 09.09.04
- Håndbok for avdeling Vann og Avløpshåndtering (20.08.04)
- Prosedyre for håndtering av overvann med avisingsmidler (24.09.01)
- Prosedyre for bruk av avisingsområdene (22.12.05)
- Prosedyre for bruk av baneavisingskjemikalier på ferdselområdet, datert 07.01.09
- Instruks VA-vakt, datert 23.06.06
- Plan for tetthetskontroll av pumpeledninger for glykolholdig vann (25.01.02)
- Kontroll og overvåkningsprogram for flyplassens resipienter – Grunnvann, vassdrag og grytehullsjøer, datert 21.09.04, og revidert, datert 27.02.09
- ”Skjema for grunnvannskvalitet og grunnvannsbalanse” (datert 16.10.2008) om prøvetakingsprogram for grunnvannsbrønner
- Prosedyre for håndtering av avvik og uønskede hendelser – Avd. VA-håndtering - Område Teknisk (22.08.08)
- Prosedyre for intern gjennomgang av alvorlige avvik/uønskede hendelser (03.05.07)
- Prosedyre for behandling av hendelser (29.10.07)
- Prosedyre for revisjoner og inspeksjoner (04.02.09)

Kjemikalier og sikkerhetsdatablad:

- Environmental requirements for de-icing chemicals (26.01.09) (*krav om toks.testing mv*)
- Foreløpig notat (Aquateam 4.11.08) om nødvendig reduksjon av mengde tilsetningsstoff i flyavisingsmiddel (type1) for å oppnå miljømessig akseptable forhold ved norske lufthavner
- Oversikt over avisingsmidler registrert i stoffkartoteket pr.11.03.09 og datablad for:
 - Safewing MP I 1938 ECO(80), (*flyavvisingsvæske type 1*)
 - Safewing MP II fligth, (*flyavisingsmiddel type 2*)
 - Kilfrost DF PLUS (80), Avisingsvæske type 1
 - Aviform S-solid (*formiat, baneavisingsmiddel*)

Referater:

- Ledelsens gjennomgang 2008, v/referat fra møtet 8.september 2008
- Styresak 11/2009 ”Status sikkerhet januar 2009” (*inkl.ytre miljø*) for styremøtet 25.02.2009
- Styrereferat fra styremøtet 25.02.2009 (intranett datert 4.mars 2009)
- Avdelingsmøter Miljø (16.02., 23.02., 02.03. og 09.03.2009)
- Avdelingsmøter Safty og HMS (09.02., 23.02., 02.03. og 09.03.2009)

VEDLEGG 2

Deltagere ved SFTs revisjon

I tabellen under er det gitt en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte	Åpnings- møte	Intervju	Sluttmøte
OSL:				
Områdedirektør for Sikkerhets- og miljøstab		X	X	X
Avdelingsleder Miljøavdelingen	X	X	X	
Fagleder Miljøavdelingen	X	X	X	X
Avdelingssjef, Vann-og avløpsavd. (VA)	X	X	X	X
Seksjonsleder VA-systemer		X	X	X
Fagleder Vanngruppen (overvåkning)		X	X	X
Avdelingssjef Safety og HMS		X	X	X
Avdelingssjef Plasstjenesten		X	X	X
Avdelingssjef Brann/redning		X		
Avdelingssjef Bygg og anlegg		X		
Teknisk direktør			X	X
Sikkerhetsrådgiver, Safety og HMS-avd.			X	
Rådgiver (kjemikalier), Sikkerhets- og miljøstab			X	
Vaktsjef, plasstjenesten (baneavising mv)		X	X	
Rådgiver handling, avd. Terminalstyring			X	
Verneombud VA-avd		X		
Seniorrådgiver, Sikkerhet og miljøstab	X	X	Observatør	X
SGS (flyavising):				
Manager, De-ice		X	X	
Koordinator, De-ice		X	X	

Revisjonsgruppe fra SFT:

Marie Nordby, revisjonsleder

Erik Forberg, revisor

Arnstein Flatlandsmo, observatør/kontrollør

Randi Warland, saksbehandler

